

การใช้วิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรงในการจัดการของสถานธุรกิจแห่งหนึ่ง
(AN APPLICATION OF DIRECT COSTING IN MANAGEMENT DECISION IN A SELECTED FIRM)

นายประวิทย์ งามพงษ์เรือง ๒๕.๒.

001564

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2512

I16403666

บทคัดย่อ

การบัญชีจัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งสำหรับบุคคลภายนอกและบุคคลภายในธุรกิจ สำหรับกิจการอุตสาหกรรม นอกจากจะจัดทำบัญชีการเงินเช่นเดียวกับกิจการค้าโดยทั่วไปแล้ว ยังจำเป็นต้องจัดทำการบัญชีต้นทุนควบคู่ไปด้วย วิธีการบัญชีต้นทุนที่ใช้กันมีอยู่ 2 วิธี คือ วิธีการบัญชีต้นทุนรวม และวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง จุดประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ต้องการแนะนำให้กิจการอุตสาหกรรมทราบและเข้าใจในวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง โดยเฉพาะแก่ทางคานทรอยวิเท่านั้น ยังต้องการให้สามารถนำเอาไปปฏิบัติได้ด้วย จึงได้เลือกบริษัทหล่อคอกยางแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นบริษัทของเอกชน เพราะว่ามี ความคล่องตัวในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในวิธีการที่ใช้ได้โดยอิสระ และได้แนะนำให้ใช้วิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรงในการบริหารงาน โดยเน้นหนักทางด้านกรวางแผนกำไร และการกำหนดราคาขาย ในการวิจัย ได้ทำการรวบรวมข้อมูลทางการบัญชี ในปี 2508 2509 และ 2510 มาแยกประเภทออกเป็นต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรได้ เพื่อหาส่วนชดเชยกำไรตามวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง และนำเอาส่วนชดเชยกำไรนั้นมาใช้ในการวางแผนกำไรสำหรับปี 2512 นอกจากนั้น ยังได้นำมาทดสอบใช้ในการกำหนดราคาขายบางขนาด ซึ่งผลปรากฏว่า ปริมาณการขายบางขนาดนั้น ๆ เพิ่มขึ้นเป็นที่น่าพอใจ จึงได้วางแผนที่จะนำมาใช้ในการกำหนดราคาขายบางขนาดอื่น ๆ อีกต่อไป จากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า วิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง สามารถนำมาใช้ในการบริหารธุรกิจได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านกรวางแผนกำไร และการกำหนดราคาขาย เพราะสนองความต้องการทั้งทางด้านกรบัญชีและการจัดการ จึงคาดว่าจะได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นจากผู้บริหารธุรกิจในภายหน้า.

ABSTRACT

The use of accounting in business is to provide information both for management and other interested parties. For industrial enterprises, cost accounting is essential, in addition to financial accounting. Two Cost Accounting Methods presently in use are Absorption Costing and Direct Costing. The objective of this research is to introduce Direct Costing Methods to Thai industries. A privately-owned tire rethreading company was selected for the research, the reason being that since it is privately-owned, it should not be too incumbent to introduce any changes or improvements into the company. Direct Costing Methods, with emphasis on their use in profit planning and pricing, were then introduced to the management of the company with satisfactory result, especially in pricing policy. A conclusion is thus drawn from the research that Direct Costing Methods can be fruitfully employed in Thai industries, especially in profit planning and pricing since data needed for decisions by management can be readily obtained from Direct Costing Methods. It is therefore expected that Direct Costing Methods will gain more recognition from Thai business circles.

ผู้เขียนได้รับแนวความคิดเกี่ยวกับวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรงนี้ จาก Mr. D.G.W. Hannay ผู้เชี่ยวชาญขององค์การกรรมกรระหว่างประเทศ ซึ่งได้มาทำการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง ที่ศูนย์เพิ่มผลผลิต แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2509 - 2510 ได้รับการสนับสนุนทางการเงิน ข้อมูลต่าง ๆ จาก คุณไพบุลย์ นนเทียร และได้รับความช่วยเหลือจาก ศาสตราจารย์ เติมศักดิ์ กฤษณามระ ในการกำหนดหัวข้อวิทยานิพนธ์ นอกจากนั้น ยังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ดร.ชัชเวชย์ มุสิกไชย อาจารย์วัชนี พรรณเชษฐ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ เฟ็ดแซ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการวิจัย ที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้เขียนจึงใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ได้กล่าวนามข้างต้นนี้.

สารบัญ

	หน้า
มทคคยบ ภาษาไทย.....	ค
มทคคยอ ภาษาอังกฤษ.....	ง
คำนำ.....	จ
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
รายการภาพประกอบ.....	ช
<u>ตอนที่ 1</u> การจัดการและการบัญชีต้นทุนโดยตรง	
บทที่ 1 บทนำ.....	2
2 วิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง.....	6
3 ต้นทุนคงที่ และต้นทุนแปรได้.....	13
4 ส่วนลดแยกกำไร และปัจจัยที่มีจำกัด.....	18
5 การบัญชีต้นทุนโดยตรง และการบัญชีต้นทุนรวม.....	27
6 ประโยชน์และขอบเขตจำกัดในการใช้วิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง..	38
7 การบัญชีต้นทุนโดยตรงในการจัดการ.....	46
<u>ตอนที่ 2</u> การใช้วิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรงของสถานธุรกิจแห่งหนึ่ง	
บทที่ 1 ข้อความทั่วไป.....	51
2 ข้อมูลทางการบัญชี.....	62
3 ต้นทุนโดยตรง และส่วนลดแยกกำไร.....	82
4 การบัญชีต้นทุนโดยตรงในการวางแผนกำไร.....	90
5 การบัญชีต้นทุนโดยตรงในการกำหนดราคา.....	102
6 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	118

รายการตารางประกอบ

<u>ตารางที่</u>	<u>ตอนที่ 1</u>	หน้า
1	งบกำไรขาดทุนตามวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง แบบที่ 1.....	10
2	งบกำไรขาดทุนตามวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง แบบที่ 2.....	11
3	ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนเสกเซยกกำไรกับปัจจัยที่มีจำกัด.....	24-26
4	เปรียบเทียบกำไรขาดทุน ตามวิธีการบัญชีต้นทุนรวมและตามวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง..	30
5	สรุปความแตกต่างระหว่าง วิธีการบัญชีต้นทุนรวม กับวิธีการบัญชีต้นทุนโดยตรง.....	36-37
 <u>ตอนที่ 2</u> 		
1	บัญชีกำไรขาดทุน.....	62
2	งบดุล.....	63
3	งบต้นทุนสินค้าขาย.....	64
4	ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการจำหน่าย และต้นทุนการบริหารงาน.....	65
5	วัตถุดิบโดยตรง.....	66
6	น้ำหนักยางหนักที่ใช้ในการผลิตยางแต่ละขนาด.....	68
7	น้ำหนักยางบาง และยางปิดขอบที่ใช้ในการผลิตยางแต่ละประเภท.....	69
8	ต้นทุนวัตถุดิบมาตรฐานต่อหน่วย - สำหรับยางรถยนต์หนึ่ง.....	70
	- สำหรับยางรถบรรทุกเล็ก.....	71
	- สำหรับยางรถบรรทุกใหญ่.....	72
9	ค่าแรงโดยตรง.....	73
10	เวลาที่ใช้ในการผลิตยางแต่ละประเภท.....	73
11	ต้นทุนค่าแรงมาตรฐานต่อหน่วย.....	74
12	ค่าใช้จ่ายทางอ้อม.....	76
13	เปรียบเทียบวัตถุดิบทางอ้อม ค่าใช้จ่ายเครื่องจักร และค่าไฟฟ้า กับค่าขาย.....	77

	หน้า
14	ต้นทุนการจำหน่าย..... 79
15	เปรียบเทียบค่าภาษีการค้า และ ค่านายหน้า กับค่าขาย..... 80
16	ต้นทุนการบริหารงาน..... 81
17	งบทันทุนโดยตรง..... 83
18	ต้นทุนแปรได้มาจากรวมและส่วนสดแยกกำไร - สำหรับยางรถยนต์นั่ง..... 85-86
	- สำหรับยางรถบรรทุกเล็ก..... 87
	- สำหรับยางรถบรรทุกใหญ่..... 88
19	กำลังการผลิตเต็มที่ในระลิมกลาง ฯ..... 91
20	กำลังการผลิตที่แท้จริง ในปี 2508 2509 และ 2510..... 92
21	เปรียบเทียบกำลังการผลิตจริงกับกำลังการผลิตเต็มที่..... 93
22	ข้อมูลสำหรับหาจุดเสมอทุน สำหรับปี 2508 2509 และ 2510..... 94
23	การคำนวณจุดเสมอทุน สำหรับปี 2508 2509 และ 2510..... 95
24	การคาดคะเนกำลังการผลิต สำหรับปี 2512..... 98
25	การคาดคะเนค่าขาย ต้นทุน และกำไร สำหรับปี 2512..... 99
26	การคำนวณจุดเสมอทุน สำหรับปี 2512..... 100
27	ส่วนร้อยละของการผลิตแยกประเภท..... 102
28	ปริมาณการขายยางรถยนต์นั่ง ในปี 2508 2509 และ 2510..... 103-104
29	ราคาขายเปรียบเทียบสำหรับยางรถยนต์นั่ง..... 105
30	ปริมาณการขายโดยเฉลี่ย สำหรับยางขนาด 5.60 - 13 และ 5.90 - 13..... 107
31	การคาดคะเนปริมาณการขายใหม่ สำหรับโรงงาน 2..... 107
32	ปริมาณการขายที่เพิ่มขึ้นจากการลดราคา สำหรับโรงงาน 2..... 109
33	ผลจากการลดราคา สำหรับโรงงาน 2..... 110
34	ปริมาณการขายก่อนและหลังลดราคา - สำหรับยางขนาด 5.60 - 13..... 111
	- สำหรับยางขนาด 5.90 - 13..... 112

รายการภาพประกอบ

<u>ภาพที่</u>	<u>ตอนที่ 1</u>	หน้า
1	ต้นทุนโดยตรงตามแนวความคิดของ John R.E. Parker และ National Association of Accountants.....	9
2	ต้นทุนโดยตรง และต้นทุนรวม.....	27
3	ลักษณะของต้นทุนแปรได้ คงที่ และกึ่งแปรได้.....	41-42
 <u>ตอนที่ 2</u> 		
1	แผนผังการจัดรูปหน่วยงาน.....	54
2	แผนผังขบวนการตลอดคอกวาง.....	56
3	แผนผังโรงงาน.....	57
4	แผนผังช่องทางทางการจำหน่าย.....	61
5	แผนภาพจุดเสมอทุน สำหรับปี 2508 2509 และ 2510.....	96-97
6	แผนภาพการคาดคะเนจุดเสมอทุน สำหรับปี 2512.....	101
7	แผนภาพปริมาณการขายอย่างขนาด 5.60 - 13 และ 5.90 - 13 ในปี 2510 และ 2511.....	113